

opmærksom paa, at samtidig med, at disse Mæglingforslag altsaa holdt sig til disse Hovedpunkter, dels Spørgsmaalet om, hvor meget den enkelte Arbejder skulde raade over, og dels Spørgsmaalet om hans aarlige Ydelse, saa toge de tillige alle Hensyn til den samlede Sum, som Staten skulde anvende. Og i Landstingets Mæglingforslag, som jeg fremdeles vil kalde det, var der ogsaa Antydning af, at man fra den Side kunde vente, at man vilde gaa med til det dobbelte af det, som Landstingets Forslag indeholdt, altsaa til 2 Mill. Kr. aarlig, medens Folketinget forlangte 4 Mill. Kr., og Mæglingforslaget fra Folketingets Højre altsaa gik ud paa 3 Mill. Kr. Naar man ser paa Realiteten af disse forskellige Forslag, og naar man sammenholder det med det Resultat, som nu foreligger, og som altsaa er intet, saa tror jeg, at man burde have været i Stand til at være kommen til en Løsning, selv om den ikke fuldt ud tilfredsstillede nogen af Parterne, hvad man jo aldrig kan vente, naar der skal indgaa et Kompromis.

Nu er Resultatet dette, at der ingenting sker; der bliver ikke begyndt i Aar, og det kan jo være meget tvivlsomt, om der bliver begyndt ad Aare. Det forekommer mig, at de Erfaringer, vi have fra Fællesudvalg i de senere Aar, ikke ere opmuntrende — de skræmme. Det synes, at jo oftere en Sag bliver behandlet i Fællesudvalg, desto grundigere bliver den udsat for at køre fast. I alt Fald gælder det om det næste Forslag paa Dagsordenen. Jeg mener derfor, at alle de, der ønskede, at dette Spørgsmaal skulde blive løst, alle de, der ønskede, at der kunde blive begyndt paa dette, for at man kunde gøre Erfaringer om Virkningerne deraf, maatte have været stærkt opfordrede til at give noget efter paa de oprindelige Fordringer, give saa meget efter, at man kunde være kommen til et Resultat og faaet begyndt. Nu er det desværre sandsynligt, at man kan trættes om dette eller noget lignende i adskillige Aar, og den Tid, der er gaaet, er spildt, og det maa være Landarbejderne til meget liden Tilfredshed, at man dog saa nogenlunde har reddet Principperne.

Jeg skal tilføje, at det Mindretal, jeg repræsenterer her i Tinget, og Repræsentanterne for det tilsvarende Mindretal i det andet Ting vilde have været tilbøjelige til at acceptere det fra et Mindretal i Folketinget fremkomne Forslag, altsaa med et Krav til Landarbejderen om at betale 500 Kr. og en aarlig Afgift af 112½ Kr., men det havde rigtignok ønsket,

at der samtidig kunde som en Overgangsbestemmelse være blevet gjort lidt for at komme de Arbejdere, særlig de gifte Indsiddere, som man maatte ønske ogsaa her kunde komme i Betragtning, til Hjælp med et mindre Bidrag. Under de tidligere Forhandlinger her i Salen fremkom der en Tanke i denne Retning fra den ærede Landbrugsminister. I den Form, hvori jeg maatte forstaa, at han ønskede at anvende dette Bidrag, udtalte jeg mig den Gang derimod, men ved nærmere Overvejelse har jeg senere fundet, at Tanken dog maaske kunde realiseres og bidrage til, at man kom over den største Vanskelighed, som aabenbart er den, der angaar de Krav, der stilles til den enkelte Landarbejder. Jeg har tidligere tænkt mig Muligheden af, at man kunde stille til Landbrugsministerens Raadighed et Beløb, der kunde fordeles til Foreninger af forskellig Art, som havde stillet sig til Op-gave at hjælpe en fattig, sparsommelig og dygtig, men fattig Landarbejder til at komme i Besiddelse af et saadant Hus. Jeg havde tænkt mig, at Beløbet skulde fordeles i Forhold til, hvad de paagældende Foreninger selv ydede i dette Øjemed. Jeg mener ikke, at en saadan Foranstaltning behøvede at være vedvarende, for skønt jeg baade i Landbokommissionen og her i Salen har til det yderste holdt paa ikke at stille for store Fordringer til Landarbejderen, men holde sig til, hvad Landbokommissionens store Flertal var enigt om, 400 Kr., er det paa den anden Side ikke min Mening, at man ikke i Længden kunde stille noget større Krav. Jeg tror, at en ung Karl og en ung Pige, som i Tide ere beredte paa at spare med det Formaal for Øje i en moden Alder at komme i Besiddelse af et saadant Hus, kunne meget godt spare 5—600 Kr. eller maaske mere sammen, men netop i det Øjeblik, da Loven træder i Kraft, vil den virke haardt for mange, og jeg tænker mig Muligheden af, at man kunde komme over denne Vanskelighed ved dels fra det offentlige og dels fra private at skaffe enkelte Arbejdere, som man i deres Hjem, hvor man kendte deres Forhold, maatte ønske at støtte, Hjælp til at faa et saadant Hus. Denne Tanke fremsatte jeg baade i Underudvalget og i Fællesudvalget, men den fandt ikke nogen saadan Tilslutning, at jeg fandt Anledning til en Konference med den ærede Landbrugsminister, som jeg ganske vist forudsatte maatte slutte sig dertil.

Jeg har villet give denne Redegørelse for de forskellige Mæglingstilbud, der ere